

dette Forslag havde foreligget til Forhandling i Mar, vilde vi jo nu have været ude over al Vanskelighed; thi det er under denne Behandling, ligesom det har været det under 2den Behandling, stadigvæk netop Definitionen i § 1 og dens Overførelse paa § 4, der vækker den heftige Kamp og Modstand. Udvalget har jo imidlertid ikke skabt denne Definition af Gaardbegrebet, men det har unegtelig sluttet sig til den ærede Indenrigsministers Dristelse om at faae en saadan Bestemmelse optagen i Loven, og det har lyttet til de Bemærkninger, som fra interesserede Parters Side ere fremkomne, den frygt, der er udtalt for, at Begrebet, som det er stillet i Regeringens Forslag, skulde kunne komme Gudsæernes Interesser for nær. Vi have lyttet til disse Bemærkninger, og det ærede Thing veed, at de Forslag, vi have stillet, bære Vidne om, at vi ogsaa have imødefaaet disse Udtalelser, saavidt det efter vor Anskuelse om Lov og Ret og efter vor Samvittighed var os muligt. Dette Begreb staar nu i § 1 og giver den bindende Regel for Fremtiden, forsaavidt Fæstegaardenes Omdeling angaar, og der er ikke tænkt paa at ville røkke ved dets Kraft og Betydning der; men Begrebet er jo ved selve Lovforslaget, Regeringsforslaget flyttet over i § 4; er Definitionen end ikke indført der i Ord, saa viser jo dog Nr. 1 i § 4 hen til det 2det Stykke i § 1, og i Virkeligheden staar altsaa hele Definitionen der. Nu foreslaar man imidlertid, at den skal ikke have mindste Kraft og Betydning; der er ikke Spørgsmaal om ikke at give den tilbagevirkende Kraft, men den skal overhovedet ikke have nogen Magt og Betydning; thi en Lov har jo først egentlig Betydning, hvor der kan reises Tvivl, men Endringsforslaget tillader jo, at enhver Tvivl skal berettiges til at gaa til Domstolene og æfle Dom for, hvorledes Gaardbegrebet skal forstaaes, ikke efter § 1 eller § 4 i denne Lov, men efter Fortidens Lov og Ret. Det er saaledes saa fuldstændig rigtigt som muligt, hvad der blev bemærket af min ærede Sidemand (Madvig), at Endringsforslaget ophæver enhver Betydning af Definitionen af en Gaard, forsaavidt Fæsteligtheden angaar. Vel bemærkede den høitærede Inden-

rigsminister, at det alligevel vilde have sin Betydning, at der fandtes et saadant Begreb i § 4, flyttet over fra § 1, thi det vilde vække en Præsumtion, som Domstolene vilde respektere. Men i saa Henseende har det Intet at betyde; thi allerede nu er Præsumtionen, hvor der er Spørgsmaal om Bønderjord, for Fæstelig. Jeg tror rigtignok, at det er meget beklageligt, at Sagen er kommen til at staa saaledes; at den høitærede Minister, jeg tror ikke sig anbefaler Endringsforslaget under Nr. 13, men dog synes for sine Bedkommende ikke at have Syndersigt mod samme at bemærke. Vi have gjort os al Umage for at begrænse Begrebet efter de Udtalelser, der ere fremkomne her i Salen, og vi have holdt os overbeviste om, at det var lykkes os at fastsætte Begrebet saaledes, at det ikke paa nogen Maade udtøvede Fæsteligtheden, men stemmede med de gamle Loves Opfatning; men vi have rigtignok ogsaa troet, at hvis der trods alle vore Bestræbelser, trods al den Kløgt, der fra vor og anden Side var anvendt paa at opnå det rette Udtryk for, hvad der allerede tidligere var fæstelig Jord, desuagtet skulde kunne findes en eller anden mindre Uoverensstemmelse, hvad vi dog ikke kunne lænertjende uden Bevis, saa stede der ved Intet andet, end hvad der nødvendig maa findes Sted, hver Gang Lovgivningsmagten søger at bringe Klarhed i gammel Uklarhed; og at det overveitende Vigtige var i det Hele at have tilstedeværende Uklarhed i Lovgivningen. Jeg tror derfor rigtignok, at det vilde være et besynderligt Resultat at komme til, naar man efter en 2den Behandling, hvor man har vedtaget Begrebet om Gaard, nu efter ganske vilde udslutte det. Der kan ikke være Tvivl om, at den rette Fremgangsmaade, dersom man overhovedet vilde anse en Forandring for nødvendig, vilde have været den at paavise, at der var nogen som helst Jordparcel, der gik ind under vort Gaardbegreb, men efter den ældre Lovgivning ikke var fæstelig undergivet, og da stille Endringsforslag i denne Retning. Vi skulde da tilvilde have undersøgt Sagen; men ved et saa generelt Endringsforslag som det under Nr. 13 ganske at opheve Begrebet, ja, det maa jo for det Første